

Lapsuus alkoholin varjossa

A-klinikkasäätiö ja Lasten seurassa -ohjelma keräsivät Lasinen lapsuus sivustolla nuorten kokemuksia, millaista on elää lapsuutensa alkoholiongelmaisen vanhemman kanssa. Kirjoituksia tuli runsaasti, ja ne julkaistaan tällä sivustolla seitsemässä osassa. Ensimmäisessä osassa kolmetoista nuorta kertoo alkoholin varjostamasta lapsuudestaan.

lopeta ajoissa (nainen, 1984)

Vanhemman juominen herättää ennen kaikkea vihaa, pettymystä ja häpeää. "Muutamien" drinkkien jälkeen isän huumorintaju muuttuikin aggressiiviseksi ja ilkeäksi läpän heitoksi. Poikkipuolisen sanan kohdalla perheen nuorimmainen saa humalassa olevan vanhemman ylikorostuneen verbaalisen raivonpuuskan niskoihinsa, mutta ei sano sanaakaan. Mitä jos isä tällä kertaa vaikka lyökin?

Pelko ja luottamuksen menettäminen omaan vanhempaan on pahinta, mitä liiallinen alkoholin käyttö aiheuttaa lapsessa. Se, että vanhempi kieltää ongelmansa toistuvaksi, tekee mahdolliseksi sen, että lapset oppisivat millä tavoin todellisia ongelmia selvitetään. Sen sijaan ongelma lakaistaan maton alle ja lapset alkavat oireilla kukin omalla tavallaan.

Vanhemmat sisarukset ottavat vastuuta ylikorostuneesti nuorempien kasvatuksesta ja nuoremmat eivät tiedä miten ehkä purkaa pahaa oloaan. Nuoremmat alkavat käyttäytyä koulussa huonosti, jotta joku huomaisi, että kaikki ei ole kotona kunnossa. Silti ulospäin esitetään hyvää ja "onnistunutta" perhettä, eikä koskaan käsitellä asioita todella, sillä äiti ei ole siihen tarpeeksi vahva. Hän puolestaan pelkää "perheidyllin" särkymistä, vaikka se voisi ollakin paras mahdollinen asia, mitä lasten elämässä tapahtuisi.

aada (nainen, 1994)

Vanhempani erosivat kun olin noin 3 -vuotias. He ovat olleet aina hyvissä väleissä, mutta ollessani 5–8-vuotias isäni kärsi masennuksesta. Olin niin pieni etten tajunnut asiasta mitään. Viikonloput isän luona menivät yleensä kuitenkin siihen että lauantaina saunan ja muutaman oluen jälkeen isä vaihtoi vaatteet ja lähti baariin joko ennen tai jälkeen minun ja siskoni nukkumaanmenon. Hän kysyi yleensä "lupaa" lähteä, mutta se oli vain muodollista. Enkä olisi edes uskaltanu sanoa että älä mene. Siskoni on minua 2 vuotta vanhempi, eikä hänestä asiassa kai ollut mitään outoa. Minä vain salasin oikeat tunteeni isän juomiseen. Yleensä valvoin sängyssäni niin pitkään kunnes isä tuli kotiin ja rukoilin että hän olisi kunnossa. Kuuntelin kuinka hän kaatuili keittiössä ja pelkäsin että hän loukkaa itsensä. En kuitenkaan uskaltanu mennä auttamaan häntä sänkyyn, sillä minua pelotti. Tätä jatkui ehkä 2 vuotta. Mieleenpainuvien kokemus oli yhden kerran kun itkin ja huusin keskellä yötä kun huomasi enää kotona ja olin lähdössä kävellen keskellä yötä äidin luokse vaikka ulkona oli pakkasta. Huusin ikkunasta isän nimeä ja olin hysteerinen. Onneksi siskoni kuitenkin rauhoitteli minua ja sanoi että aika kuluu nopeammin kun nukkuu. Siispä me aloimme nukkumaan ja kun isä tuli kotiin hän vannoi ettei enää ikinä jätä meitä. Hän ei juonut joka viikonloppu, mutta niinä viikonloppuina kun olimme hänen luonaan, hän yleensä joi ainakin toisena iltana. Hän oli muutenkin aika sisäänpäin vetäytynyt ja hiljainen toisinaan. Se oli myös rankkaa, kun joskus tuntui ettei häntä kiinnosta meidän asiat.

Asiat menivät kuitenkin parempaan suuntaan ajan kuluessa. Nyt, kun olen vanhempi suhtaudun tähän kaikkeen eritavalla. Rakastan isääni todella paljon ja olen aina ollu "isän tyttö". Tiedän ettei hän ikinä satuttaisi meitä tahallaan, mutta silloin, vuosia sitten alkoholi vei häntä mukanaan. En ole vihainen isälleni, koska hän paransi tapansa. Isäni juo edelleen melko paljon, mutta jotenki se on vain hänen tapansa. Joskus hänellä on kausia ettei juo melkein ollenkaa ja joskus taas hiukan enemmän. Hän kuitenkin on uusissa naimisissa ja muutenkin asiat ovat kunnossa, joten en kai ole huolissani. Tarkkailen kuitenkin häntä kokoajan ja aion puuttua asiaa mikäli se alkaa häiritsemään minua. Uusi äitipuoleni myös pitää huolta uudesta aviomiehästään ja tiedän että voin puhua äitipuolelleni jos isässä alkaa näkyä samanlaisia piirteitä kuin silloin reilu 5 vuotta sitten.

Tämä asia on vaikuttanut minuun todella paljon ihmisenä. Minulla kestää kauan ennen kuin voin luottaa, pelkään että minut jätetään niinkuin isäni silloin teki yöllä. Joskus nään painajaisia itsestäni itkemässä eteisen lattialla ja kuulen siskoni rauhoittavat puheet. En minä vielä silloin pienenä huomannut asian vaikutusta, mutta nyt vanhempana olen huomannut. Yritän unohtaa nuo tapahtumat, sillä minulla oli kuitenkin todella ihana lapsuus ja ihanat rakastavat vanhemmat. Suhtaudun alkoholiin myös eri tavalla. En tuomitse alkoholia, mutta en ikinä halua saattaa itseäni sellaseen kuntoon, ettei tiedä missä olen tai en voi kontrolloida itseäni. En halua että kukaan joutuu pelkäämään puolestani, niinkuin minä pelkäsin isäni puolesta. Ensimmäiset alkoholikokeiluni olivat myös myöhemmin kuin kavereillani, sillä en tienny millainen olen kun olen juonut. Minulle alkoholi on vain seurustelujuoma, jota voi nautti kavereiden kanssa. Sen tärkeämmäksi se ei saa minulle, tai muillekaan tulla.

Toisinaan minua inhottaa se, että alkoholi on vaikuttanut lapsuuteeni. En kuitenkaan syytä isääni. Hän on ja tulee kuitenkin olemaan paras isä minulle.

Fabia (nainen, 1995)

Vanhempani juovat joka viikonloppu ja se sattuu. Istun sängyllä ja mietin mitä tapahtuu jos menetän heidät. Siskoni aloitti tupakan polton 15-vuotiaana ja rupesi juomaan samaan aikaan. Minä en itse polta mutta olen käynyt juomassa monta kertaa viikonloppuna. Kun tulen kotiin vanhempani eivät huomaa mitään koska ovat itse humalassa. Aina kun vanhempani juovat istun omassa huoneessa tietokoneella tai katson tv:tä. Kun isäni avaa oven ja tulee sisään hän on humalassa ja yrittää olla kiva, mutta en ymmärrä miksi hän ei tajua sitä, että minusta hän olisi vielä mukavampi selvinpäin.

Olen itkenyt ja miettinyt olisiko helpompi vain kuolla tai antaa samalla mitalla takaisin, mutta ystäväni tarvitsevat minua, enkä usko sen olevan ratkaisu. Yleensä olen vihainen kun vanhempani ovat humalassa ja huudan heille. Kun isäni kysyy miksi sinä huudat, en sano mitään. Todellisuudessa minulla on niin huono olo kun katson heitä. Puraan vihani heihin, koska he eivät ymmärrä sitä, miten huono olo minulla on. Olen elänyt heidän kanssaan kohta 15 vuotta ja en muista yhtäkään lomaa milloin he eivät olisi juoneet tai viikonloppua. Mutta ainut asia mikä minua pelottaa ylivoimaisesti on se että minä jään yksin.

Meitsi (nainen, 1995)

Äitini ei juo, isäni taas hänenkin edestä...

Olemme pienestä asti veljeni kanssa joutuneet sietämään isäni alkoholin käyttöä. Se alkaa yleensä viikonloppuisin, välillä myös viikolla, riippuen kuinka isällä on töitä. Pienempänä asia ei haitannut. Ei me pikkuveljen kanssa tajuttu, kuinka alkoholi vaikuttaa iskään.

Nyt isompana tajuamme molemmat mitä se hänelle tekee. Hän on tosi aggressiivinen, ja saattaa suuttua pienimmästäkin asiasta.

Olemme jutelleet hänen kanssaan asiasta, mutta hänen mielestään se on oikeutettua, koska hän ei sentään "hakkaa" meitä, kuten hänen isänsä hänelle teki. Haluaisin kaikkien aikuisten tietävän, että he ovat nimenomaan esikuvia lapsillensa! Kyllä me lapset muistetaan kaikki ne kerrat kun meitä kohdellaan huonosti, tai jätetään huomiotta. Jokainen lapsi tarvitsee tukea, ja sitä ei tosiaankaan tule kun joutuu katsella vierestä vanhemman/vanhempien alkoholinkäyttöä.

Miettikää vanhemmat, ennen kuin otatte. Jutelkaa lastenne kanssa avoimesti. Ja lapset, vanhempien juomista ei tarvitse kestää liian pitkälle.

-eatpraylove (nainen, 1993)

Mun iskä on alkoholisti. Olen nyt 17-vuotias tyttö. Kun olin alle viisi vuotta niin iskä heilu kännisenä meidän olohuoneessa ja mua harmitti kun se astu aina koiran hännän päälle ja äiti sano sille siitä. Sitä tapahtu usein ja en muista et oisin paljonkaan viettänyt aikaa isjän kanssa pienenä. Vanhemmat eros ku olin joku kuus vuotta ja sit me muutettiin äitin kanssa pois. Aina kun kävin lomilla isjän luona ni siellä se veti kaljaa ja selitti mitä millonki joskus tosi loukkaaviakin juttuja esimerkiksi mun kehosta. Joskus ku olin vanhempi ni aloin huutaa sille miksi se juo ja juo ja on tollanen mut eihän se siihen mitenkään reagoinu, ihmetteli vaan mitä mä siinä raivoon. Yleensä en kommentoinu mitään sen juomiseen ku se tuntuu niin vaikeelta ja istuin ja katoin vaa itku silmässä.

Usein alkaa itkettää ku ajattelen iskää. Nykyään oon pystynyt jopa puhua ystävien kanssa asiasta mut silti se tuntuu vaikeelta. Iskä joutu sairaalaan vuosi sitten ku se oli niin huonossa kunnossa pitkän ryyppyputken takia ja oli kaatunut humalapäissään ja loukannut itensä. Sillon pelotti ja kaikki puhu ettei se elä kauaa tota menoo. Sillä todettiin alkoholidementia ja se kulkee pyörä-tuolilla!! Alkoholidementian takia en oo varma muistaako se sen aikasempaa juomista. Nyt tosta sairaalareissusta on jo aikaa ja sen kanssa voi jo puhua ilman että iskä toistaa ja kyselee samoja asioita kymmeniä kertoja. Sillon ku nään sen ni meillä on ihan kivaa ja en haluis lähteä sieltä hyvinä hetkinä. Asutaan eri kaupungeissa ja aina ku käyn sen luona tulee silti tyhmä olo. Jos meen käymään siellä, tavallaan hyväksyn sen juomisen ja jos en mee nii tulee olo etten välitä siitä. Välillä toivoin et iskä ois kuollut pois ni kaikki ois helpompaa. Kauheeta sanoa noin mut niin se on. Kaikki mun elämässä on muuten hyvin paitsi iskä ja sen juominen.

When love and death embrace (mies, 1992)

Inhoa. En pysty olemaan kotona jos vanhempani juovat. Pakko lähteä aina johonkin. En nuorempana voinut tuoda kavereitani kotiin koska minua hävetti vanhempieni, etenkin isäni käytös humalassa. Nykyään tilanne ei ole helpottanut, lähinnä pahentunut. Isäni alkoholiongelma on pahempi kuin ennen, ja hän ei suostu tunnistamaan sitä. Myös ex-tyttöystäväni ei käynyt kuin kerran kotonani koska pelkäsin hänen jättävän minut kun näkee isäni kännissä. En oikeastaan enää jaksa välittää, koska itsehän hän pilaa elämänsä ryyppäämällä kuin hullu. Töissä hän selviää vielä ilman alkoholia, mutta huomaa kyllä hänen hermonsa olevan kireällä viikolla. Eniten minua sääliittää äitini, koska hän tekee pitkää päivää töissä, ja varmasti viikonloppu on tervetullut loma arkeen. Isäni vaan onnistuu pilaamaan häneltä senkin, vittuilemalla ja haastamalla kännissä riitaa äitini kanssa. Äitini rakastaa isää ja ei suostu jättämään häntä. Se on vaan niin surullista, kun äiti joutuu tekemään kaikkia kodin hommia kun isä on niin kännissä, ettei voi tehdä mitään. Joudun auttamaan äitiä kotiasioissa, ja monessa muussakin asiassa. Monesti äiti itkee yksinkeittiössä ja se pistää hänen aikuisen poikansa, minut, itkemään hänen puolestaan että miksi IHMEESSÄ alkoholi on Suomessa niin yleistä ja "normaalia"? Miksi tämmöistä

suvaitaan maailmassa ja varsinkin hyvinvointiyhteiskunnassa, kuten Suomi? Jumalauta se pilaa monien perheiden elämän!

Minua pelottaa se, että milloin äiti ei enää jaksa. Olen ollut pitkään masentunut ja yksinäinen ja olen huomannut itsessäni tulevan alkoholistin piirteitä. Olen luvannut itselleni, että en tule koskaan olemaan niinkuin isäni. Rakastan isääni ja haluan hänelle hyvää, mutta en kestä katsella perhettäni näin. Toivon, että vanhemmat tietäisivätkään miten alkoholi vaikuttaa lapsen kehitykseen ja elämään. Se tuhoaa sisältä.

miia (nainen, 1993)

Äitini ja isäni erosivat jo kun olin pieni. Muutin äitini kanssa saman katon alle. En tiedä milloin äitini juominen alkoi, mutta sitä on ollut niin kauan kun muistan.

Lapsena ihmettelin, miksi äiti on usein yöllä pois kotoa. Pelkäsin paljon, enkä uskaltanut nukkua ennen kuin äiti oli kotona. Joskus yöllä hän sitten tuli, ja leikin aina nukkuvaan, vaikka oikeasti itkin peiton alla. Mietin, miksi äiti oli aina välillä mukava, kun taas välillä outo ja pelottava.

Vihasin sitä, että äiti raahasi aina baarista mukanaan miehiä. Kun äiti ja se mies harrastivat seksiä ja kuulin äidin voihkivan, ajattelin miesten lyövän äitiä. Pelkäsin aina, että miehet tappavat äidin.

Kun äiti sammui lukkojen taakse vessaan, luulin monesti hänen kuolleen. Lähdin aina keskellä yötä juoksemaan isälleni, joka onneksi asui suht lähellä.

Vähän vanhempana vihasin todella paljon äidin juomista. Vastasin kuitenkin aina myöntävästi, kun äiti kysyi, onko se ok että hän lähtee viihteelle. Oikeasti heti oven sulkeuduttua aloin itkemään pahaa oloani. Pahimpina kertoina purin vihaa ja surua viiltelemällä käsiäni ja jalkojani. Tuntui paremmalta, kun sai jotain muuta ajateltavaa kuin äidin juominen.

Jossain kohtaa äiti masentui ja joutui sairaalahoitoon useaankin otteeseen. Näinä aikoina asuin isälläni. Aina kun hän pääsi sieltä kotiin, hetken aikaa kaikki oli hyvin. Äiti vannoi, ettei joisi enää samalla tavalla. Ikinä lupaus ei pitänyt.

Asun vieläkin kotona, ja joka kerta kun äiti on humalassa, kaikki nämä asiat muistuvat mieleeni ja tunnen kamalaa ahdistusta, enkä voi olla itkemättä. Joka päivä nähdessäni arvet käsissäni ja jaloissani muistan, milloin ne tein ja miksi.

viinan viemää (nainen, 1991)

Kokemuksia on vaikea kuvailla. Ahdistus nousee esiin ja asiasta haluaisi vaieta. Mutta epätoivo ja epäreiluus ovat tällä hetkellä vahvimmat tunteet, jotka nousevat pintaan muistoista alkoholisti-vanhempien lapsena. Epätoivo tilanteesta pienenä viattomana lapsena, joka ei ymmärrä tilannetta, eikä sitä miksi vanhemmat käyttäytyvät niin rumasti.

Isää puhuu ilkeästi äidille, äiti itkee. Vanhemmat uhkailevat toisiaan, joskus jopa satuttavat ja seuraavana aamuna kaikki on taas normaalisti, ellei putki jatku pidempäänkin, jolloin meno vain yltyy. Epätoivo huonosta olostani, jonka aiheuttaa ainaiset riidat. Riidat hävinneistä juomista ja vanhoista erimielisyyksistä. Epätoivo pelosta, jonka aiheuttaa kovat äänet keskellä yötä herättäen pienen lapsen unesta. Eikä uni enää tule, kun sydän hakkaa tuhatta ja sataa, lapsen pelätessä mitä tapahtuu, kuinka hyväntuuliset vanhemmat ovat voineet muuttua yöllisiksi pedoiksi.

Ja kun epätoivo on lähtenyt, päästyään pois vanhempien luota, jäljelle jää epäreiluuden tunne.

Miksi minä? Muilla on onnelliset vanhemmat ja heidät peitellään uneen ja seuraavana aamuna herätään aikaisin yhteiselle aamupalalle. Epäreiluus ahdistaa.

Käsittelen näitä asioita edelleen päivittäin, herään öisin painajaisiin siitä, kuinka vanhemmat ovat satuttaneet toisiaan humalassa ja jotain peruuttamatonta on tapahtunut. Miksi minun täytyy edelleen pelätä, eläessäni omaa elämää poissa heidän huostastaan. Epätoivo ja epäreiluus vähentyvät, mutta muistot lapsuuden pahasta olostä ja sen seurauksista eivät ikinä.

Nuura (nainen, 1989)

Joskus toivoin, ettei sitä ihmistä olis olemassakaan, sitä ihmistä, jonka alkoholi oli muokannut ihan toisenlaiseks siitä, joka se ennen oli. Vaikkei siltä näyttänyt, se entinen oli edelleen olemassa, jossain sen kaiken vääristymän alla, ja se siitä kaikesta tekikin niin vaikeeta. Helpompihan ois ollu vihata jotain todellista hirviöö... Mutta kun paha oli samaan aikaan hyvä. Miten se voi vihata mua niin paljon? Miten sen oma mielihyvä menee mun loppuelämän kohtalon edelle? Miten joku aine voi sokaista oman lapsensa edun hahmottamiselle, ja sen edun varjelemiselle? Ehkä just sitä sokeutta siitä haetaan, kun nähdään ne omat pahat teot. Haluaako se ylipäätään mulle mitään hyvää? Miksi se ei yritä edes vähän enemmän? Miksi se ei voi myöntää tehneensä mitään pahaa? Luuleeko se, että kyneleet on pelkkää näytelmää? Tai sitten se vaan uskottelee niin itselleen. Kuinka voi loukata niin pahasti omaa lastaan? Eikö se tunnu missään? Mä haluaisin, ettei se olis enää mun vanhempi, niin ois varmaan sillä itelläkin helpompaa olla juomatta, kun ei ois tämmöstä lasta.

joku (mies 1994)

Minun isäni oli alkoholisti lähes koko lapsuuteni. Hän haki juomalla helpotusta rankkaan työhönsä, josta myöhemmin oli poissakin ryyppäämisen takia. Muistan, kun kymmenvanhana näin kammottavia painajaisia juopuneesta isästani, joka jahtasi minua puukon kanssa metsässä. Ala- ja yläasteikäisenä koulusta kotiin tullessani oli isäni monia kertoja lähtenyt töistä kesken kotiin ryyppäämään. Yleensä hän oli kuitenkin aina jo "nukkumassa" kun saavuin kotiin. Koko yläkerta haisi viinalle. Isäni väitti aina kännissä, ettei ollut juonut mitään. Silloin kun hän oli vielä hereillä saavuttuani kotiin, en uskaltanut väittää hänelle mitään, vaan lukittauduin huoneeseeni. Kerran hän tuli alakertaan perässäni ja itkin peloissani, kun pakenin häntä ympäri taloa. Välillä kun kuulen jonkun tulevan portaita alas, ne muistuttavat minua noista pelottavista hetkistä. Lähdin myös mummolleni bussilla pakoon juopunutta isääni, muutamia kertoja. Äitini tuli illalla kotiin ja itkin hänen sylissäni.

Jouduin myös lähes aina pelkäämään, kun toin kaverin kotiin, että isäni olisi kännissä. Muutama kerta hän olikin, ja nolasi minut. Tapahtuneesta emme kuitenkaan puhuneet kaverini kanssa... Kerran, menimme siskoni ja isäni kanssa mummonni asunnolle yöksi (mummonni ei ollut kotona). Rupesin leikkimään makuuhuoneessa, jossa siskonikin oleili, ovi oli kiinni. Vähän ajan päästä tultuamme olohuoneeseen, oli isäni käynyt mummonni baarikaapilla. Soitimme hädissämme äidillemme hakemaan meitä, ja känninen isämme oli vihainen. Monesti isäni meni myös saunaan, josta saapui tietenkin juopuneena.

Onneksi isäni on vuosien varrella päässyt alkoholistiudestansa pois, vaikkakin käy mökillä silloin tällöin ryyppäämässä. (Tietenkin hän väittää toisin.) Vodka pulloja on vuosien saatossa löytynyt milloin mistäkin ja monia kertoja isämme ei ole ollut sanomassaan paikassa, vaan ryyppäämässä yksinään. Noin 10 -vuotiaana minulla olikin ehkä osaksi isäni ryyppäyksistä aiheutuneita itsemurha-ajatuksia. Olemme isäni kanssa silti hyvissä väleissä nyt, ja puhuneet monesti asioita läpi. Vanhempanikin ovat vielä yhdessä, vaikka ryyppääminen oli vähällä johtaa eroon.

pappa betalar (nainen, ikätieto puuttuu)

Kun olin pieni
halusin pitää syntymäpäiväni ravintolassa
Ja kutsuttiin koko suku

Ja minun isäni oli siinä juhlassa kännissä kuin käki
Ja minä häpesin, häpesin niin paljon

Nyt, seitsemän vuotta myöhemmin isäni on kuollut
ja äitini uhkasi tappaa itsensä
"ja se olisi kokonaan sun syy"

Eikä minulla ole aavistustakaan, miten aikuisten miesten seurassa käyttäytyään
Minä ihastun niihin ja haluan, että ne pitäisi minua sylissä
Ja välittäisi

Ompu (nainen, 1981)

Isäni on käyttänyt runsaasti alkoholia niin kauan kuin vain pystyn muistamaan. Nyt olen jo aikuinen ja oman perheen äiti. Rakastan isää, mutta vihaan häntä humalaisena ja vihaan yletöntä alkoholinkäyttöä. Koko lapsuutta väritti pelko ja ristiriidat, vanhempien riitely ja ainainen rahanpula, koska suuri osa tuloista meni tietenkin alkoholiin. Isä pahoinpiteli äitiä. Ei onneksi lapsia koskaan, mutta yksikin lyönti on liikaa osoitetaan se kenelle tahansa. Lapset eivät ikinä puhuneet asiasta, ei toisilleen eikä kenellekään muullekaan. Tässä oli kyse "virtahevosta olohuoneessa". Läpinäkyvä asia, jonka kaikki kiertää kuin kissa kuumaa puuroa. Aikuisena itse olen asiasta puhunut monellekin ihmisille. Kunpa "juomari" tajuaisi mitä henkisiä traumoja hänen juomisensa aiheuttaa kaikkiin muihin perheessä oleviin ja voi jopa "pilata" heidän elämänsä loppuiksi. Elämä ei muutu normaaliksi, vaikka poistuukin alkoholistin "alaisuudesta". Muistot säilyy ja ei tavallaan "osaa" elää ihan tavallista elämää. Ainakin se vaatii opettelua. Lapsena pelkäsin aina, että isä kuolee. Ei oikein tajunnut mistä on kyse. Isä aina sammui ja silloin kaikki oli hipihiljaa, ettei hän vain heräisi ja ärhentelisi. Helpotus oli suuri, kun meuhkaavan illan jälkeen hän nukkuikin aamuun asti.

Sofia (nainen, 1990)

Tunne on sanoinkuvaamaton. Pelkoa, ahdistusta, surua, huolta, vihaa... Niin monia kysymyksiä, päällimmäisenä "miksi?".

Varhaisin muistoni liittyy alkoholinkäyttöön. Useimmat elämäni juhlat on pilattu äitini liiallisella juomisella. Sukutapaamiset, joulu, juhannus, "mukavat" mökkiviikonloput, vappu, aivan jokaisesta juhlasta löytyy kipeitä muistoja. Ne lukemattomat kerrat, kun äitini on kännissä tahallaan haastanut riitaa isäni kanssa ja meitä lapsia on yritetty keinolla jos toisellakin saada jommankumman puolelle. Kun ovet ovat paukkuneet ja huuto on kuulunut naapuriin asti. Sillä aikaa me lapset olemme itkeneet tyynyihimme, eikä kukaan ole ollut lohduttamassa meitä. Ne lukemattomat kerrat, kun lupaukset on petetty, eikä "vain yksi" ole jäänyt koskaan vain yhteen. Ne lukemattomat kerrat, kun olen tullut kotiin, jossa haisee vanha viina ja vastassa odottaa punoitava, sumeasilmäinen vieras ihminen, jota päivisin kutsun äidikseni. Iltaisin äitini katoaa. Iltaisin minulla ei ole äitiä.

Lapset tunnistavat vanhempien juomisen välittömästi, sitä ei tunnu moni juova vanhempi käsitävän. Pienet muutokset liikeradoissa, äänenpainot, painuneet silmät ja samea katse – kaikki

merkit näkyvät ensivilkaisulla, vaikka kuinka piiloteltaisi pulloja. Me tiedämme kyllä, me näämme, aavistamme ja haistamme. Muistakaa, että pidämme suunnatonta kipua ja ahdistusta sisällämme, koska emme juuri voi tai halua puhua siitä muille. Olemme vanhempiamme kohtaan viimeiseen asti lojaaleja. Häpeämme, mutta suojelemme, myös omaa mainettamme. Aamulla yritämme unohtaa ja teeskennellä kuin mitään ei olisi tapahtunut. Viha ei auta, joten emme yksinkertaisesti jaksaa kuluttaa voimiamme ylenpalttiseen vihaan.

Jossain vaiheessa koti lakkaa tuntumasta kodilta. Se muuttuu ahdistavaksi paikaksi, josta haluaa olla etäällä. Sitä toivoo joka kerta kotioven avatessaan, että vastassa olisi selväpäinen vanhempi, mutta lopulta sitä pettyy kerta toisensa jälkeen.

Juova vanhempi myös hieman vääristää lapsen suhdetta alkoholiin. Jo yksi ruoan kanssa nautittu viinilasillinen voi pilata koko perheaterian. Sitä ajattelee, että taaskaan se ei voi olla ilman. Tuosta se taas lähtee, niinkuin aina ennenkin. Aivan sama kuinka paljon juodaan, taas juodaan. Omalla kohdallani tällainen johtaa syvään inhoon ja tarpeeseen päästä tilanteesta mahdollisimman kauas mahdollisimman nopeasti, ennen kuin joudun näkemään enemmän. En voi lähteä, sillä poistuminen tekisi minusta "hysterisen", enkä halua loukata äitini tunteita. Eihän yksi viinilasillinen mitään haittaa... Siinä siis istun ja kärsin ja kuuntelen. Taas. Olen kuullut monesti sanottavan, että jos en halua katsella juomista, voin muuttaa muualle. Myöhemmin pahoja sanoja paikkailaan lahjomalla – herkuilla, rahalla, uusilla tavaroilla, ties millä. Rakkauksien ostaminen käy näppärästi.

Kipein kysymys kaikista: miksi äiti juo, vaikka tietää sen satuttavan minua syvästi? Enkö ole lopettamisen tai edes kohtuuden väärä? Näitä kysymyksiä me lapset pohdimme sillä aikaa, kun teillä, arvon vanhemmat, on hauskaa pullonne sisällä.

Yksi suurimmista vaikutuksista elämässäni on se, etten halua lapsia. En halua vahingossakaan olla kenellekään yhtä huono äiti, kuin omani on ollut minulle, vaikka olen käytännössä täysin raitis.

Muistakaa, että voimme antaa anteeksi, emme unohtaa. Ikinä. Lasinen lapsuus, jonka te olette meille ryppäämisellänne aiheuttaneet, seuraa meitä hautaan saakka. Se on teidän syytänne.